

(No. 37.)

*Bestuit van den Secretaris van Staat,
Gouverneur Generaal van Nederlandsch
Indië, van den 11den October 1821,
no. 2, houdende bepaling, dat een aantal
snelle, gewapende Inlandsche vaartuigen
langs de kusten van Java zullen worden
gestationeerd, tot beteren tegengang der
zeerooverij*

Gelezen, twee missives van den Kommandant en Directeur der Koloniale Marine, d.d. 3 Augustus j.l., daarbij, naar aanleiding van eenen aan denzelfen door den Algemeenen Secretaris, op last van den Gouverneur Generaal geschreven brief, en daarbij gevoegde nola, en ten gevolge van de door de ondervinding bewezene ongenoegzaamheid, van de tegenwoordige inrigting der Koloniale Marine, om de zeerooverij tegen te gaan, eenige veranderingen daarom-

trent voordragende; hoofdzakelijk nederkomende op het uitbreiden van het aantal gewapende Inlandsche vaartuigen langs de kusten van Java, en het daarstellen van eene afscheiding tusschen deze en de regelmatige oorlogsvaartuigen der Koloniale Marine, onder bepaling dat gemelde Inlandsche vaartuigen, zullen worden geplaatst, onder de bevelen der respective Residenten;

Gezien de schriftelijke consideratiën der onderscheidene Residenten op dit ontwerp;

En in aanmerking nemende, dat in waarheid de Koloniale Marine, zoo als dezelve thans is ingerigt, niet kan gezegd worden, op eene voldoende wijze te strekken, tot tegengang der zeerooverij, en dat dezelve dus één van de voornaamste doeleinden harer oprigting mist;

Dat dit hoofdzakelijk moet worden toegeschreven, *eensdeels*, aan de ongenoegzaamheid van het thans in dienst zijnde getal vaartuigen, om al de bedreigde punten der kust te bezetten; *anderdeels*, aan den aard der vaartuigen zelf, als zijnde of te groot om de praauwen der zeeroovers in de nabijheid der kusten en droogten te vervolgen, dan wel ongeschikt, om zich op het voorbeeld der zeeroovers, van riemen te bedienen, of wel te klein, om met eenen ondernemenden en moedigen vijand, met voordeel te kunnen kampen;

Dat het ondoelmatig schijnt, te beproeven, om deze ongelegenheid uit den weg te ruimen, door eene vermeerdering der reeds bestaande roeikanonneerbooten en peniches, omdat die vaartuigen, hoezeer geschikter tot vervolging der zeeroovers, dan vroeger gebezigde modellen, echter als een gevolg van de geringe ruimte welke dezelve aanbieden, aan geene Europeanen kunnen tot verblijf strekken, en dus geheel en al door Inlanders zouden dienen bemand te worden, in welk geval het te vreezen zoude zijn, dat dezelve weinige diensten zouden bewijzen, omdat de manschappen, welke voor de Koloniale Marine worden aangeworven, doorgaans weinig vertrouwen verdienen, door de wijze waarop die werving geschiedt, en waaromtrent niet, dan zeer bezwaarlijk, voorzieningen te maken zijn;

Dat daarenboven, eene verdere uitbreiding der Koloniale Marine, eene aanzienlijke vermeerdering van uitgaven zoude na zich slepen, hetwelk zoo veel doenlijk behoort te worden vermeden;

En, dat het eindelijk nog twijfelachtig is, of, onafhan-

kelijk van de reeds opgenoemde zwaarigheden, eene vermeerdering der regelmatige Koloniale Zeemagt, het gewenschte oogmerk zoude bereiken, omdat de berigten van zeevarenden en kustbewoners omtrent het aanwezen van zeeroovers, meestal in de eerste plaats gerigt wordende tot de burgerlijke autoriteiten, dezelve in vele gevallen te laat aan de Divisie- en Scheepskommandanten der Koloniale Marine worden overgebracht, om daarvan een doelmatig gebruik te kunnen maken, zoodat het te voorzien zoude zijn, dat, zoo als thans plaats heeft, de kruissers bijna altoos nuttelooze togten zouden doen,

Dat het daarentegen verkieslijk schijnt, om afgescheiden van de regelmatige Oorlogsvaartuigen, welke zullen worden noodig geacht, een aantal snelle, Inlandsche vaartuigen voor de dienst der kusten van Java te bestemmen, om geheel te worden bemand met vertrouwde Inlanders, in de onderscheidene residentien, onder het nauwkeurige toezigt der Inlandsche hoofden aan te nemen, en voorts geplaatst onder het onmiddellijk gezag der Residenten, voor welke inrigting de volgende gronden pleiten:

- a. Dat die vaartuigen, op alle punten der kust verdeeld zijnde, dadelijk zullen kunnen gebruik maken van de berigten, welke bij de Residenten inkomen, omtrent het aanwezen van zeeroovers;
- b. Dat dezelve, bemand zijnde met Inlanders en hoofden, door de Residenten en Regenten zelve gekozen, er een meerdere waarborg voor de trouwe en goede diensten dier menschiappen zal bestaan, dan wanneer werving wordt voorzien;
- c. Dat het onderhoud van Inlandsche vaartuigen op de inlandsche wijze getuigd, reeds op zich zelf minder kostbaar, dan dat van reguliere kannonneerbooten, ook nog minder bezwarend voor de schatkist zal zijn, omdat de Residenten daarop een naauwer toezigt zullen kunnen houden, dan de Directie der marine kan uitoefenen, over de wijd en zijd verspreide vaartuigen onder haar beheer geplaatst; en
- d. Dat inlandsche vaartuigen van een goed model, en op eene doelmatige wijze door grotere en reguliere oorlogsvaartuigen ondersteund, eene meerdere geschiktheid tot het vervolgen en bereiken der zeeroovers zullen hebben, dan aan eenig Europeesch maaksel,

onder de bestaande plaatselijke omstandigheden kan worden gegeven;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Te bepalen, gelijk wordt bepaald bij deze,

1°. Tot beteren tegengang van de meer en meer toenemende zeerooverij, zullen langs de kusten van het eiland Java worden gestationeerd een aantal snelle, gewapende, Inlandsche vaartuigen, met Inlanders bemand, en geplaatst onder het onmiddellijke toezigt en gezag der respective Residenten.

2°. Het getal dier kruispraauwen zal zijn als volgt:

Voor de residentie	<i>Bantam</i>	3
» » »	<i>Batavia</i>	2
» » »	<i>Krawang</i>	3
» » »	<i>Cheribon</i>	1
» » »	<i>Tagal</i>	2
» » »	<i>Pekalongang</i>	2
» » »	<i>Samarang</i>	2
» » »	<i>Japara en Joana</i>	3
» » »	<i>Rembang</i>	3
» » »	<i>Grissée</i>	3
» » »	<i>Madura en Sumanap</i>	2
» » »	<i>Passarouang</i>	2
» » »	<i>Bezoekie</i>	4
» » »	<i>Banjoewangie</i>	2

of te zamen 34

3°. Deze kruispraauwen zullen, van landswege, worden voorzien van de navolgende wapenen:

Een 3 of 4 pons kanon.

Vier of meer draaibassen.

Zes geweren.

Zes pieken.

En voorts, voor elk man, die aan boord is, een *Klewang* of Inlandsch zijdgeweer, en een *Assagaai* of werpspies.

4°. De kruispraauwen zullen worden bemand, elk met een Inlandsch hoofd, een Joeroemoedi, en twee en twintig Inlandsche zeevarenden.

5°. De bezoldiging dier bemanning zal zijn als volgt:

Voor de Hoofden der kruispraauwen f 20,- 's maands

» » Joeroemoedies 12,- »

» » Matrozen 8,- »

Mitsgaders de gewone verstrekking van rijst, zout en

olie, welke aan Inlandsche zeevarenden is toegestaan; onder bepaling voorts, dat de Hoofden en Joeroemoedies en de zoodanige der Matrozen, als voor het bewaken en repareren der praauwen worden noodig geoordeeld, hunne bezoldigingen en verstrekkingen, het gansche jaar door zullen genieten, doch dat de overige matrozen, gedurende de maanden dat de vaartuigen zijn opgelegd, alleen regt zullen hebben op hunne rantsoenen, en een vierde hunner gagie, en dan nog alleen onder de mits, dat zij, in afwachting van de weder in dienststelling der vaartuigen, daarvoor disponibel blijven.

6°. De Hoofden en verdere bemanning der kruispraauwen zullen door de Residenten, met overleg der Regenten, met de meeste zorg worden gekozen uit den bloem van het zeevarende gedeelte der kustbewoners, zoo veel mogelijk daartoe nemende Maleijers, Boeginezen of Sumbawarezen, en in allen geval lettende om niet dan goede, bekende, en zooveel doenlijk gezetene manschappen te nemen, op dat hunne achterblijvende betrekkingen, ten waarborg kunnen dienen voor hunne trouw.

7°. De Residenten zullen de bevoegdheid hebben, om, gedurende de afwezendheid der opvarenden, een gedeelte hunner soldijen, te betalen aan hunne achterblijvende huisgezinnen.

8°. Aan de opvarenden der kruispraauwen zal een billijk aandeel worden gegeven, in allen buit, welken zij van de zeeroovers nemen, onverminderd de speciale belooningen, welke het Gouvernement zich reserveert om aan hen toe te leggen, wanneer uitstekende diensten door hen worden bewezen.

9°. De kruispraauwen zullen, zoo veel mogelijk, in smal-deelen, of op eenen korten afstand van elkander kruissen, en zulks op de navolgende stations, welke bij deze voor hen worden bepaald:

1°. De kruispraauwen van de residentien *Bantam* en *Batavia*, van de *Straat Sunda* den *St. Nicolaas-hoek* en de *Lamponsche kust* tot aan den hoek van *Sidarie*.

2°. De kruispraauwen van de residentie *Krawang*, van den hoek van *Sidarie* tot *Tanjong-Tana*.

3°. De kruispraauwen van *Cheribon* en *Tagal*, van *Tanjong-Tana* tot op de hoogte van *Oeloedjamie*.

4°. De kruispraauwen van *Pekalongang* en *Samarang* en ééne van die van *Japara*, van *Oeloedjamie* tot aan

het uiteinde van het westelijke voorland van *Japara*.

5°. De overige kruispraauwen van *Japara* en *Joana*, en ééne van die van *Rembang*, langs de Oostkust van het voorland van *Japara* tot aan den hoek van *Bonang*.

6°. De overige kruispraauwen van *Rembang*, mitsgaders die van *Grissée*, van den hoek van *Bonang* tot dien van *Ouwer-Ouwer*, en vervolgens oostwaarts tot aan *Oedjong-Panka*.

7°. De kruispraauwen van *Madura*, *Passarouang* en *Bezoekie* in den ganschen inham, besloten tusschen het oosteinde van *Madura* en kaap *Sandana*, daaronder begrepen de *Kangiansche* en andere daaromstreeks liggende kleine eilanden, en

8°. De kruispraauwen van *Banjoewangie*, van kaap *Sandana* verder oostwaarts tot aan *Goenong-Ikan*.

10°. Tot ondersteuning van de kruispraauwen zullen regu-liere oorlogsvaartuigen worden gedesigneerd, om elk der volgende vaste kruisposten te bezetten, zoo lang de zeeroovers zich op de kust van Java vertoonen.

1°. Post van de *Straat Sunda* en de *Lamponsche kust*, tot aan den hoek van *Indramaijo*.

2°. Post van den hoek van *Indramaijo*, tot dien van *Japara*.

3°. Post van den hoek van *Japara*, tot aan *Oedjong Panka*.

4°. Post van den inham, besloten tusschen het oostelijke uiteinde van *Madura* en kaap *Sandana* met de daaromstreeks liggende kleine eilanden, en voorts *Straat Balie*.

11°. De hoofden der kruispraauwen zullen, door den Gouverneur Generaal, op de voordragt der Residenten, benoemd en voorzien worden van acten van aanstelling in de Nederduitsche en Javaansche of Maleische talen geschreven, welke zij ten allen tijden zullen moeten bij zich aan boord hebben.

12°. Elke kruispraauw zal door den Resident, wien zulks aangaat, voor iederen kruistogt, worden voorzien van eenen lastbrief in de Nederduitsche, Javaansche of Maleische talen geschreven, welke zal moeten bevatten, niet alleen de bevelen, die aan den gezaghebber zijn gegeven, maar ook eene korte beschrijving van het vaartuig, met opgave van het getal manschappen en van de hoeveelheid en de soort van wapenen, die zich aan boord bevinden.

13°. De Residenten zullen elkander steeds kennis geven van de bewegingen der kruisprauwen; van de goederen, welke dienen geconvojeerd te worden; van de berigten, welke omtrent het aanwezen van zeeroovers inkomen, en van al wat verder vereischt wordt, om de togten der kruisprauwen op eene doelmatige wijze te hesturen, en het noodige verband tusschen dezelve te bewaren; wordende in het algemeen bepaald, dat de Residenten de bevoegdheid zullen hebben, om van de kruisprauwen zoodanig gebruik te maken, als zij ten meesten nutte van 's Lands dienst zullen vermeenen te behooren; altoos in het oog houdende, dat het voorhame oogmerk van de inrigting is, de tegen-gang der zeerooverij; een doel zoo belangrijk en gewigtig, dat de Gouverneur Generaal vertrouwt, dat van den kant der Residenten niets zal worden gespaard, om, door onderlinge medewerking, alle daaraan nadeelige botsingen voor te komen, of uit den weg te ruimen, en alles, waaromtrent niet in de algemeene bepalingen, bij dit besluit voorkomende, mogt zijn voorzien, ten meesten nutte van 's Lands dienst te regelen.

14°. Wanneer houtvloten of andere eigendommen van den Lande moeten worden geconvojeerd, zal door vroegtijdige kennisgave en afspraak, gezorgd worden, dat de kruisprauwen zich niet behoeven te verwijderen van de in § 9 bepaalde stations, maar dat zoodanige convooijen zonder vertraging, door de eene aan de andere station worden overgegeven.

15°. De prauwen van elke station, zullen ten minste tweemaal in de maand, of meermalen, zoo dezelve niet op eene andere wijze worden gebruikt, gezamenlijk en vereenigd, al de punten bezoeken van den hun in § 9 aangewezen kruispost. Hierin zal communicatief te werk worden gegaan, met de kommanderende Officieren der Oorlogsvaartuigen op de respective stations geplaatst; aan welke dan ook in het algemeen al die informatiën zullen worden gesuppediteerd, welke vereischt worden, om hen in staat te stellen, om, op de krachtigste wijze, het oogmerk van de oprigting der kruisprauwen te helpen bereiken.

16°. De kruisprauwen zullen zich zorgvuldiglijk van het kwellen der vreedzame handelaren onthouden, en hun integendeel alle hulp en bijstand verleenen, sub poene van strengelijk te worden gestraft. Ten einde met meer gemak alle overtredingen, welke daaromtrent mogten begaan worden, te kunnen ontdekken, zullen dezelve de ondergenoemde

vaste nummers bekomen, welke ter grootte van ten minste twee voet, met zwarte verf in het zeil en op een zichtbaar gedeelte van het vaartuig, zullen worden geplaatst, te weten:

De kruisprauwen van	<i>Bantam</i>	no.	1	2	en	3
»	»	»	»	4	en	5
»	»	»	»	6	7	en 8
»	»	»	»	9		
»	»	»	»	10	en	11
»	»	»	»	12	en	13
»	»	»	»	14	en	15
»	»	»	»	16	, 17	en 18
»	»	»	»	19	, 20	en 21
»	»	»	»	22	, 23	en 24
»	»	»	»	25	en	26
8	»	»	»	27	en	28
»	»	»	»	29	, 30, 31	en 32
»	»	»	»	33	en	34
»	»	»	»			

De Residenten zullen toezien dat de nummers zoo dikwijls zulks noodig is, worden vernieuwd.

17°. Bij den aanvang der west-mousson, of zoodra de roovers de kusten van Java verlaten hebben, zullen alle kruisprauwen, dadelijk in de daartoe geschikte rivieren of kreken op strand gehaald, overdekt en gerepareerd worden, om, tegen het einde der west-mousson, hunne stations te hervatten. In dien tusschentijd zullen de wapens aan wal in bewaring genomen, en almede in behoorlijken staat gebragt worden. Terwijl voorts de manschappen zullen worden afgedankt, met uitzondering van de hoofden, joeroemoedies, en zoo vele matrozen, als worden noodig geacht, om de vaartuigen te repareren en te bewaken.

18°. Op den eersten Maart van elk jaar zullen al de kruisprauwen, langs de gansche kust gereed moeten zijn voor de active dienst, en op dat tijdstip zal de Kommandant en Directeur der Koloniale zeemagt eene inspectie-reize doen, om zich van den goeden staat dier vaartuigen te verzekeren. Tot dat einde zullen de kruisprauwen van elke residentie moeten zijn verzameld op eene geschikte plaats, aan den Kommandant en Directeur voornoemd door de respective Residenten op te geven.

19°. Het Militaire departement zal zorgen, dat op de aanvragen, door de Residenten aan de respective Kommandanten der afdeelingen te doen, de benoodigde ammunitie voor de kruisprauwen, ten allen tijde, worde verstrekt.

Ten tweede. Enz.

Ten vijfde. Te bepalen, dat, voor zoo veel de plaatselijke omstandigheden zulks gedoogen, in alle buiten-bezittingen, waar kleine vaartuigen tot beveiliging der kusten benoodigd zijn, inrigtingen, gelijk aan die der Javasche kruisprauwen tot stand gebragt, of de reeds bestaande verder tot volkomenheid gebragt zullen worden, en mitsdien de onderscheidene Gouverneurs en Residenten der etablissementen aan te schrijven, om ten spoedigste te dienen van derzelver volledige consideratiën en advijs over de geschiktste wijze om daartoe te geraken.

Accordeert met het register der handelingen
en besluiten van den Secretaris van Staat,
Gouverneur Generaal van Nederlandsch
Indië.

De Algemeene Secretaris,

P MERKUS.